

Kinnikiilunud maailmapildiga täiskasvanut ei õpeta

Pilk ajalukku

Esimesed teated maa-rahvakoolide asutamisest kirikute juurde on pärit 17. sajandi keskpaigast, kui reformatsioon Eestis kindlalt kanda kinnitas. Luther nõudis, et usuõpetust tuleb anda emakeelse kirjanduse kaudu.

Tollal oli hariduse külvajaks kohalik köster, kes õpetas lastele ja täiskasvanutelegi lugemist (kirjutamine oli liiga peen oskus, mida mõistsid vaid vähesed) ning õpikuteks olid lauluraamat, katekismus ja Piibel.

Veel esimese vabariigi ajal on kristlik kasvatus võrdne koolihariduse osa. Vanem põlvkond mäletab veel, kuidas nende koolipäevad igal hommikul algasid kogunemisega saalis, kus koos lauldi üks kirikulaul ja loeti Meie Isa palve.

Kiriku ja kooli suhted

Noarootsi on teiste hulgas üks esimesi kihelkondi, kus pastor maalastele õpetust andma hakkas. Rajati köstrikoolid, veelgi hiljem talurahvakoolid, Paslepa õpetajate seminar ja viimaks Pürksi rahvaülikool, mis sai eestirootslastele kultuurikeskuseks. Sama kooli kaugel järeltulija on ka praegune Noarootsi gümnaasium. Selle ühe (mitte ainult) Läänemaa eliitkooli uus ja ilus õppehoone valmis 1987.a.

Käesoleva kooliaasta avapalvus peeti Noarootsi Püha Katariina kirikus ja loodetavasti jääb see edaspidi traditsiooniks. Jõulude ajal külastab koguduse õpetaja omakorda kooli. Usuõpetust sõna otseses mõttes Noarootsi gümnaasiumis ei ole, küll aga on usundiõpetus, kus muuhulgas käsitletakse ka kristlust.

Lääne praostkonnas laiemalt ringi vaadates on koguduste kaupa suhted koolidega üsna erinevad, sõltu-des nii kohaliku koguduse õpetajast, kooli juhtkonnast kui ka inimeste üldisest ar-

vamusest. Piltlikult öeldes saab kasvav põlvkond usuõpetust nagu Jumal juhatab.

Mitmes koolis puudub usuõpetus täielikult, mõnes on see päris heal tasemel. Haapsalu Wiedemanni gümnaasiumi õppekavas on usuõpetus kindlalt sees. Üheks probleemiks on sama mure, mis oli kaks sajandit tagasi – puuduvad vastava haridusega inimesed, teisel aga jällegi on õpetaja olemas, kuid huvi õpetuse vastu on väike. Küllap on selline suhtumine suurelt osalt tingitud praegu õppivate laste vanemate hoiakust, kes on ise üles kasvanud kirikuvaenulikul ajal ja ei oska usuõpetust hinnata.

Isiklikult arvan, et usuõpetus peaks kõikjal koolide õppeprogrammi kuuluma sama loomulikult nagu kirjandus, matemaatika või ajalugu. Vanematele, kes on selle vastu, tuleks selgitada, mida usuõpetus sisaldab.

Tühiku asemele

Kindlasti ei saa tänapäeva sekulariseerunud maailmas sellistest suhetest enam mõelda. Rõõmu teeb seegi, kui kool lastele muu tarkuse kõrval pisut ka jumalakartust õpetab, täites nõnda tühiku, mis möödunud aastakümnetega on noore inimese ja kiriku vahele tekkinud. Otsivas eas koolilast on hõlpsam kord kiriku juurde tuua, kui hiljem juba kinnikiilunud maailmapildiga täiskasvanut.

Mitmel pool Lääne praostkonnas (Ridala, Martna, Haapsalu jm) on tavaks saanud kooli jõulujumalateenistused, kus õpilased ja õpetajad koos kirikusse tulevad ja koolikoorid esinevad. Teisel jällegi külastab kiriukuõpetaja advendiajal koole.

Missio Läänemaa raames on plaanis suurem koolide külastamine.

MARE MÄGI,
vikaar